

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра практики англійської мови

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента

ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

підготовки першого (бакалаврського) рівня

спеціальності 014 Середня освіта

предметної спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література)

спеціалізації 014.021 Англійська мова і література

освітньо-професійної програми

Середня освіта. Англійська та друга іноземна мови. Зарубіжна література

денної та заочної форм навчання

Силабус практики «Ознайомлювальна педагогічна практика» підготовки першого бакалаврського рівня галузі знань *01 ОСВІТА / ПЕДАГОГІКА*, спеціальності *014 Середня освіта*, предметної спеціальності *014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література)*, спеціалізації *014.021 Англійська мова та зарубіжна література*, за освітньо-професійною програмою **СЕРЕДНЯ ОСВІТА. АНГЛІЙСЬКА ТА ДРУГА ІНОЗЕМНА МОВИ. ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА**

Розробники:

Гордієнко Ю. А., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри практики англійської мови

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми: (Гордієнко Ю.А.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри практики англійської мови, протокол № 1 від 29. 08. 2024 р.

Завідувач кафедри практики англійської мови проф. Коляда Е. К.

І. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Таблиця 1.

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика виду практики
Денна форма навчання	01 Освіта / Педагогіка, 014 Середня освіта 014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література) 014.021 Англійська мова та зарубіжна література Середня освіта. Англійська та друга іноземна мови. Зарубіжна література. Бакалавр	Навчальна
		Рік навчання 3
Кількість годин / кредитів 120 / 4		Семестр 4
		Консультації 8 год.
Мова навчання: українська		Самостійна робота 112 год.
		Форма контролю: залік

Таблиця 2.

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика виду практики
Заочна форма навчання	01 Освіта / Педагогіка, 014 Середня освіта 014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література) 014.021 Англійська мова та зарубіжна література Середня освіта. Англійська та друга іноземна мови. Зарубіжна література. Бакалавр	Навчальна
		Рік навчання 3
Кількість годин / кредитів 120 / 4		Семестр 4
		Консультації 14 год.
Мова навчання: українська		Самостійна робота 106 год.
		Форма контролю: залік

ІІ. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Прізвище, ім'я та по батькові	Гордієнко Юлія Анатоліївна
Науковий ступінь	кандидат педагогічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри практики англійської мови
Контактна інформація	м.т. (099)7399786
	gordijenko@vnu.edu.ua yulia.gord.8@gmail.com
Дні занять	http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi

Усі запитання можна надсилати на електронні скриньки, зазначені в силабусі.

III. ОПИС ПРАКТИКИ

1. Анотація практики

Ознайомлювальна педагогічна практика є важливою складовою циклу професійної підготовки майбутнього вчителя англійської та другої іноземної мов та зарубіжної літератури. Під час навчальної практики у закладах загальної середньої освіти здобувачі освіти мають усі потрібні умови для застосування теоретичних знань, вдосконалення практичних навичок та вмінь, оволодіння сучасними методами, прийомами та формами організації праці в галузі їх майбутньої спеціальності. Також здобувачі мають можливість на практиці апробувати різноманітні підходи до налагодження професійної діяльності, зокрема компетентнісний, діяльнісний, комунікативний, аксіологічний, особистісно-орієнтований, диференційований та інші.

Здобувачі освіти 3 курсу спеціальності 014 Середня освіта спеціалізації 014.021 Англійська мова та зарубіжна література проходять навчальну практику без відриву від освітнього процесу у 4-му семестрі. Ознайомлювальна педагогічна практика відбувається у закладах загальної середньої освіти (базах практики), визначених відповідно до Договору «Про співпрацю у сфері практичної підготовки студентів», укладеного між Волинським національним університетом імені Лесі Українки та управлінням освіти Луцької міської ради. В окремих випадках студенти можуть проходити педагогічну практику за місцем їх проживання. Протягом цього періоду здобувач-практикант вивчає досвід провідних педагогів, ознайомлюється з організацією освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти, вивчає особливості роботи та обов'язки класного керівника, досліджує психологічні характеристики здобувачів освіти та вивчає виховний процес у класі.

Пререквізити. Для виконання програми практики здобувачеві необхідні знання, уміння та навички, здобуті протягом 1-4 семестрів у процесі вивчення таких освітніх компонентів: «Психологія», «Педагогіка», «Вступ до спеціальності», «Інформаційно-комунікаційні технології в освіті», «Українська мова (за професійним спрямуванням)».

Постреквізити. Знання, уміння та навички, сформовані під час проходження навчальної ознайомлювальної педагогічної практики, знадобляться здобувачам освіти для опанування такими ОК: «Педагогічна практика» (ОК 25, 26, 27), «Інклюзивна освіта», «Атестаційний іспит».

2. Мета і завдання практики

Метою навчальної ознайомлювальної педагогічної практики є формування та розвиток у здобувачів освіти професійних умінь та навичок, необхідних для виконання функцій вчителя та класного керівника у закладах загальної середньої освіти.

Завдання навчальної практики.

За результатами практики, здобувачі освіти мають бути компетентними у таких питаннях:

- спостереження та аналіз організації навчально-виховної роботи у школі;
- аналіз функціонування офіційного шкільного сайту;

- аналіз розкладу уроків;
- спостереження та аналіз методів активізації розумової діяльності учнів та підтримки їх уваги на уроці.
- здійснення дослідницької роботи з вивчення психологічних особливостей особистості учня;
- проведення дослідження соціально-психологічної ситуації в класі;
- складання психолого-педагогічної характеристики учня та класу.

Проходження ознайомлювальної педагогічної практики передбачає як формування основних загальних та професійних компетентностей, так і **наскрізних умінь**, що є їхніми складовими. Розвиток критичного мислення передбачає здатність визначати характерні ознаки різноманітних явищ, інтерпретувати та оцінювати явища і ризики, аргументувати свою позицію. Вміння усно та письмово висловлювати власні думки, логічно обґрунтовувати свою позицію, діяти творчо та ефективно, продукувати оригінальні ідеї, проявляти ініціативність, активно шукати способи вирішення проблем, проявляти лідерські якості, адекватно керувати емоціями, розв'язувати проблемні та конфліктні ситуації, співпрацювати з іншими на основі поваги, толерантності та групової взаємодії – розвиток цих соціальних умінь є обов'язковим елементом освітнього компонента «Ознайомлювальна педагогічна практика».

У процесі проходження навчальної ознайомлювальної педагогічної практики використовуються такі **методи**:

- *пояснювально-ілюстративний та репродуктивний (розповідь, пояснення, консультація, демонстрація);*
- *проблемно-пошуковий (дослідницький метод) (спостереження, узагальнення, синтез, аналіз, порівняння, робота з науково-методичною й довідковою літературою, документацією освітнього процесу);*
- *комунікативно-творчий з елементами інтерактивного навчання (вирішення педагогічних творчих завдань; спільне розв'язання проблем, робота з учнівським колективом, ситуаційний аналіз, рольові ігри, оцінка і т.д.).*

3. Результати навчання (компетентності)

За результатами практики у здобувачів буде сформовано загальні та фахові компетентності.

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з філології та наук про освіту, педагогіки, психології, теорії та методики навчання іноземних мов та зарубіжної літератури і характеризується комплексністю умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, до комунікації іноземною мовою за предметною спеціальністю.

ЗК4. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з різних джерел, ефективно використовувати наявні цифрові ресурси та технології в освітньому процесі та створювати (за потреби) нові.

ЗК5. Здатність усвідомлювати й поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі; діяти автономно, приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності і відповідати за їх виконання, діяти відповідально і свідомо на основі чинного законодавства та етичних міркувань (мотивів).

ЗК6. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК 7. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; формувати спільноту здобувачів освіти, які усвідомлюють цінність громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенство права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та значення у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК9. Здатність усвідомлювати особисті відчуття, почуття, емоції, потреби та емоційні стани інших учасників освітнього процесу; визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та індивідуальні особливості здобувачів освіти, їхній психоемоційний стан; використовувати стратегії роботи, які сприяють розвитку позитивної самооцінки та я-ідентичності здобувачів; зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я, вести здоровий спосіб життя, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку.

ЗК10. Здатність поважати різноманітність і мультикультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.

Фахові компетентності:

ФК1. Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету.

ФК2. Здатність забезпечувати навчання здобувачів освіти державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички в області предметної спеціальності.

ФК3. Здатність планувати освітній процес та прогнозувати його результати; організовувати процес навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти, організовувати різні види й форми їхньої навчальної та пізнавальної діяльності та осередки їхнього навчання, виховання і розвитку.

ФК5. Здатність здійснювати аналіз та оцінювання результатів навчання здобувачів освіти, формувати у них спроможність до самооцінювання і взаємооцінювання результатів навчання.

ФК6. Здатність формувати мотивацію здобувачів освіти та організовувати їхню пізнавальну діяльність, створювати умови для згуртування колективу здобувачів; знаходити ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання); спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

ФК7. Здатність підтримувати особисте фізичне та психоемоційне здоров'я під час професійної діяльності, організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу, надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу, здійснювати профілактично-просвітницьку роботу з ними щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, формувати в здобувачів освіти культуру здорового й безпечного способу життя.

ФК8. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно-зорієнтованої) взаємодії зі здобувачами в освітньому процесі, залучення батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.

ФК9. Здатність аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати власний професійний розвиток, отримувати підтримку від колег та підтримувати їх у професійному розвитку.

ФК 13. Здатність застосовувати практичні навички моделювання змісту освіти, добирати і використовувати сучасні й ефективні методики і технології навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти для

проведення навчальних занять та позакласних заходів з іноземної мови та зарубіжної літератури у закладах загальної середньої освіти, в тому числі за умов дистанційного та змішаного навчання.

ФК 17. Здатність створювати умови, які забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища та педагогічну підтримку осіб з особливими освітніми потребами й усіх здобувачів освіти з урахуванням їхніх вікових та інших індивідуальних особливостей.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Відтворювати основні концепції та принципи педагогіки і психології; враховувати в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості здобувачів освіти.

ПРН 2. Демонструвати вміння навчати здобувачів освіти державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмету та інтегрованого навчання.

ПРН 3. Називати і аналізувати методи цілепокладання, планування та проектування процесів навчання і виховання здобувачів освіти на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; класифікувати форми, методи і засоби навчання предмету в закладах загальної середньої освіти.

ПРН 4. Здійснювати добір і застосовувати сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей здобувачів освіти; критично оцінювати результати їх навчання та ефективність уроку.

ПРН 5. Вибирати відповідні форми та методи виховання здобувачів освіти на уроках і в позакласній роботі; аналізувати динаміку особистісного розвитку здобувачів освіти, визначати ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

ПРН 6. Називати і пояснювати принципи проектування психологічно безпечного й комфортного освітнього середовища з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я здобувачів освіти (зокрема з особливими освітніми потребами), технології здоров'язбереження під час освітнього процесу, способи запобігання та протидії булінгу і налагодження ефективної співпраці з учнями та їх батьками.

ПРН 7. Демонструвати знання основ фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності), оперувати базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.

ПРН 8. Генерувати обґрунтовані думки в галузі професійних знань як для фахівців, так і для широкого загалу державною та іноземною мовами.

ПРН 9. Застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у професійній діяльності.

ПРН 10. Демонструвати володіння сучасними технологіями пошуку наукової інформації для самоосвіти та застосування її у професійній діяльності.

ПРН 11. Виявляти навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, пояснювати необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності.

ПРН 12. Аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

ПРН 13. Демонструвати знання основних положень нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, обґрунтовувати необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності та прийняття рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні.

ПРН 14. Застосовувати на практиці знання про лінгвістичні, психологічні, дидактичні основи навчання іноземної мови і зарубіжної літератури та шляхи формування компетентностей здобувачів освіти.

ПРН 16. Обирати педагогічні технології, методи і прийоми навчання, а також методи тестування відповідно до цілей і завдань навчання і контролю з урахуванням конкретного педагогічного контексту.

ПРН 17. Оцінювати ефективність навчальних матеріалів та вміти адаптувати їх до конкретного освітнього контексту.

ПРН 18. Уміти здійснювати міжкультурну комунікацію і долати міжкультурні бар'єри на основі знання особливостей, цінностей, властивих культурам країн мов, що вивчаються, а також знання світоглядних засад, ментальних особливостей та онтологічних характеристик української культури.

ПРН 23. Уміти критично опрацьовувати джерела і здійснювати самостійний науковий пошук, у тому числі і з використанням емпіричних методів.

ПРН 24. Демонструвати здатність критично оцінювати вітчизняний і закордонний навчальний досвід, власну навчальну та професійно-дослідницьку діяльність і вибудовувати стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

Обов'язки керівників практики та студентів-практикантів

Керівники практики від кафедри практики англійської мови:

- до початку практики проводять зі здобувачами інструктаж з питань організації практики;
- беруть участь у розподілі студентів за місцями проходження практики;
- беруть участь у настановних та підсумкових конференціях;
- контролюють своєчасне прибуття студентів до баз практики;
- контролюють виконання програми навчальної практики та дотримання термінів її проведення;
- надають здобувачам-практикантам консультації та методичну допомогу, потрібну для підготовки та проведення занять, перевіряють робочу документацію;
- інформують здобувачів про порядок подання звітів про практику та їх захисту;
- перевіряють звітну документацію здобувачів-практикантів, оцінюють результати проходження практики;
- беруть участь у захисті навчальної практики (у складі комісії);
- готують звіт про проведення навчальної практики у закладах загальної середньої освіти.

Керівники практики від бази практики здійснюють загальне керівництво педагогічною практикою:

- розподіляють студентів-практикантів за робочими місцями відповідно до графіку проходження практики, забезпечують ефективність її проходження;
- забезпечують проведення інструктажу з охорони праці, протипожежної безпеки у закладах загальної середньої освіти та на робочому місці під час виконання певних видів робіт;
- ознайомлюють студентів із організацією навчально-виховного процесу та правилами внутрішнього розпорядку бази практики;
- забезпечують виконання графіків проходження ознайомлювальної педагогічної практики;
- забезпечують і контролюють дотримання практикантами правил внутрішнього розпорядку бази практики;
- створюють потрібні умови для оволодіння студентами сучасними технологіями та методами організації навчально-виховного процесу, сприяють підбору матеріалу для виконання дослідницької роботи;

- складають на кожного здобувача характеристику, де оцінюють якість проходження та виконання програми ознайомлювальної педагогічної практики.

Обов'язки **здобувачів**, які направляються для проходження навчальної ознайомлювальної педагогічної практики:

- до початку практики пройти в університеті інструктаж з організації ознайомлювальної педагогічної практики;
- до початку ознайомлювальної педагогічної практики отримати від керівника практики від кафедри практики англійської мови методичні вказівки, програму та щоденник практики, а також консультації щодо оформлення необхідних звітних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- якісно та у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою ознайомлювальної педагогічної практики;
- проводити свою діяльність згідно з вимогами Статуту школи, правилами внутрішнього розпорядку, виконувати розпорядження адміністрації школи, вчителів та керівників ознайомлювальної педагогічної практики від університету.
- відповідати за виконану роботу та її результати;
- вести щоденник практики;
- своєчасно виконати програму практики та подати у повному обсязі необхідну звітну документацію;
- у визначені терміни пройти захист звіту та матеріалів ознайомлювальної педагогічної практики;
- взяти участь у підсумковій конференції.

IV. ЕТАПИ ПРАКТИКИ

Таблиця 3.

Етапи	Зміст, основні завдання, тривалість
1. Підготовчий	- Затвердження керівників практики від Університету та навчально-виховного закладу. - Проведення настановної конференції. - Вибір здобувачами освіти бази практики. На період практики керівник практики призначає старшого кожної студентської підгрупи. - Ознайомлення з програмою практики, її метою та основними завданнями - Складання і затвердження плану роботи студентапрактиканта
2. Ознайомлювальний	- Зустріч з адміністрацією закладу освіти та керівником (організатором) практики на базі практики. - Ознайомлення з планом роботи закладу освіти. - Зустріч з класними керівниками, та шкільним психологом, де буде проходити практика, та ознайомлення з планом роботи класного керівника. - Знайомство і встановлення контакту з дітьми закріпленої групи.

	- Вибір дитини для психолого-педагогічного аналізу, методик дослідження її особистісних характеристик.
3. Основний	- Відвідування уроків. - Спостереження за поведінкою окремих учнів та класу в цілому. - Відвідування та проведення виховного заходу (виховної години). - Збір інформації про досліджувану дитину (біографія, сімейні обставини, особливості перебування у класному колективі, позашкільні інтереси, особливості спілкування) шляхом вивчення документації, співбесіди з нею, спостереження за її поведінкою під час проведення занять, її психодіагностика. - Збір і аналіз інформації про досліджувану групу шляхом спостереження за особливостями групової динаміки. - Психолого-педагогічний аналіз і обговорення занять, проведених керівником від бази практики. - Ведення щоденника психолого-педагогічних спостережень. - Виконання індивідуальних завдань.
4. Підсумковий	Підсумковий етап передбачає - підготовку студентами-практикантами необхідних звітних матеріалів; - участь у підсумковій конференції; - захист звіту та матеріалів практики.

V. ВИДИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

На ознайомлювальному етапі студенти складають індивідуальний план роботи на весь період ознайомлювальної педагогічної практики. В індивідуальному плані повинні бути вказані всі види робіт по виконанню завдань, передбачених програмою практики.

Таблиця 4.

№	Зміст завдання
1	Ознайомитись із закладом загальної середньої освіти.
2	Проаналізувати розклад уроків одного класу.
3	Виконати завдання шкільного психолога, класного керівника або педагога-організатора позакласної роботи
4	Оформити щоденник психолого-педагогічних спостережень.
4	Відвідувати уроки з різних предметів.
6	Відвідувати та провести виховні заходи (виховна година, екскурсії тощо).
7	Провести виховний захід та здійснити його аналіз.
8	Здійснити детальний аналіз відвіданих уроків вчителя англійської або другої іноземної мови та зарубіжної літератури від бази практики.
9	Спостерігати за поведінкою одного учня та скласти його психолого-педагогічну характеристику.
10	Оформити результати спостереження за класом у формі ознайомлювальної

	педагогічної характеристики.
11	Проаналізувати шкільний сайт як обличчя школи.
12	Здійснити самоаналіз результатів ознайомлювальної педагогічної практики.
13	Зробити детальний аналіз відвіданого уроку студента-практиканта.
14	Проводити уроки англійської мови та зарубіжної літератури за розкладом вчителів англійської мови та зарубіжної літератури від бази практики.
15	Здійснювати самоаналіз проведених уроків.
16	Оформити звіт про проходження практики.
17	Підготувати та оформити звіт здобувача-практиканта.
18	Підготувати та вчасно надати для перевірки та оцінювання керівникові практики від кафедри практики англійської мови звітну документацію.
19	Підготуватися до захисту результатів ознайомлювальної педагогічної практики.
20	Взяти участь в підсумковій конференції.

Звіт здобувача-практиканта

Звіт про проходження ознайомлювальної педагогічної практики

У звіті здобувач освіти висвітлює виконання завдань за період практики. Керівники практики від університету погоджують зміст звіту, з яким ознайомлюється керівник практики від закладу освіти. Директор школи затверджує звіт своїм підписом та печаткою.

Титульна сторінка звіту оформляється за встановленою формою (Додаток А).

Структура звіту

1. Знайомство із закладом освіти (Додаток Б).
2. Аналіз розкладу уроків у визначеному класі (Додаток В).
3. Психолого-педагогічна характеристика класу (Додаток Д).
4. Психолого-педагогічна характеристика особистості окремого учня (Додаток Ж).
5. Анкета «Соціометрія» для здійснення психолого-педагогічної характеристики класу та окремого учня (Додаток З).
6. Аналітична характеристика сайту школи (Додаток К).
7. Опис виконання завдань шкільного психолога та класного керівника або педагога-організатора, позакласної та позашкільної роботи (Додаток Л).
8. Аналіз уроку (за спеціальністю) (Додаток М).
9. Аналіз виховного заходу (Додаток Н).

VI. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

Таблиця 5.

Зміст роботи, яку оцінюють	Кількість балів
1. <i>Теоретична підготовка</i> (знання педагогіки та психології).	10
2. <i>Психолого-педагогічна майстерність</i> (педагогічний такт; комунікабельність; емпатія тощо).	10
3. <i>Особистісні характеристики здобувача освіти</i> (дисциплінованість під час проходження практики, ініціативність, самостійність, професійна спрямованість, відповідальність, інноваційність тощо).	15
4. <i>Оцінювання звітної документації (портфоліо):</i>	55

– Психолого-педагогічна характеристика учня (10 балів); – Психолого-педагогічна характеристика класу (10 балів); – аналіз розкладу уроків (10 балів); – характеристика сайту школи (5 балів); – звіт про виконання завдань шкільного психолога, класного керівника або педагога-організатора (10 балів); – щоденник психолого-педагогічних спостережень (10 балів).	
5. Захист практики (за несвоєчасну подачу звітної документації віднімається 5 балів).	10
Разом	100

Політика оцінювання

Ознайомлювальна педагогічна практика та контроль її результатів здійснюється згідно з [Положенням про проведення практики здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).

Політика викладача щодо відвідування та термінів здачі завдань та перекладання.

Проходження практики є обов'язковим. Якщо здобувач вищої освіти з поважної причини не виконав необхідні завдання вчасно, йому дозволено доопрацювати певний матеріал та скласти його керівнику практики. З метою підведення проміжних підсумків та визначення подальшого плану роботи рекомендовано проводити 1 раз на місяць виробничу нараду на базі практики за участю шкільного психолога, класного керівника, студентів-практикантів та керівника практики.

Політика щодо академічної доброчесності.

Під час ознайомлювальної педагогічної практики здобувачі вищої освіти повинні керуватися принципами академічної доброчесності (детально за покликанням: [Кодекс академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).) та виконувати передбачені програмою творчі завдання (аналіз уроків, сценарій виховного заходу, тощо) самостійно. Здобувачі зобов'язані подавати покликання на праці, якими користувалися у процесі виконання завдань ознайомлювальної педагогічної практики, вказувати використані ресурси, джерела ілюстративного матеріалу, бібліографічні відомості.

За умови виникнення конфліктних ситуацій, здобувач освіти та викладач керуються [Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ВНУ імені Лесі Українки](#), пункт 5 «Врегулювання конфліктів у навчальному процесі».

Під час проходження ознайомлювальної педагогічної практики визнаються результати навчання, отримані в формальній / неформальній / інформальній освіті протягом першого місяця семестру, в якому відбувається практика. Деталі щодо процедури зарахування результатів регулюються [Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки](#).

Ознайомлювальна педагогічна практика оцінюється відповідно до ЄКТС за 100-бальною системою.

Основним документом є щоденник ознайомлювальної педагогічної практики, що відображає поточну діяльність здобувача-практиканта, етапи виконання завдань. Щоденник є частиною звітної документації. Практикант зобов'язаний регулярно його заповнювати, робити відповідні записи та відмітки про виконання індивідуального плану, на вимогу керівника практики подавати щоденник на перевірку.

Підсумкове оцінювання ознайомлювальної педагогічної практики відбувається на підставі захисту звіту про проходження практики, відгуків керівників практики від кафедри практики англійської мови та бази практики, перевірки звітної документації та участі здобувача у підсумковій конференції.

За умов вчасного подання на перевірку необхідної звітної документації, позитивних відгуків керівників від бази практики та від кафедри практики англійської мови, представлення результатів ознайомлювальної педагогічної практики на захисті, здобувач отримує відповідний підсумковий бал. На залік з виробничої практики здобувач освіти має представити весь пакет документів, передбачених силабусом практики (щоденник практики, результати виконання індивідуального завдання, письмовий звіт про проходження практики тощо).

У разі отримання незадовільної оцінки під час складання заліку здобувачу освіти надається можливість повторного складання заліку за умови доопрацювання звіту й індивідуального завдання. За умови отримання незадовільної оцінки з практики під час ліквідації заборгованості комісії здобувачу освіти пропонується повторне вивчення освітнього компонента (повторне проходження практики), або він відраховується з Університету.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
	для заліку
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 – 81	
67 – 74	
60 – 66	
1 – 59	Незараховано (з можливістю повторного складання)

VII. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Після закінчення ознайомлювальної педагогічної практики здобувачі звітують про виконання програми практики. Формою звітності за практику є підсумковий письмовий звіт. Підсумковий звіт разом з іншою звітною документацією (щоденник практики та ін.) подається на перевірку керівникові практики від кафедри практики англійської мови. Після доопрацювання та остаточного погодження з керівником практики від кафедри звіт у друкованому вигляді подається на захист. Звітна документація виробничої педагогічної

практики з англійської мови та зарубіжної літератури зберігається на кафедрі практики англійської мови.

Звіт про проходження ознайомлювальної педагогічної практики захищається студентом перед комісією. До складу комісії входять: керівники практики від кафедри практики англійської мови. Комісія оцінює результати проходження студентами педагогічної практики за визначеною шкалою оцінювання у терміни, встановлені відповідним наказом про проведення практики впродовж десяти днів після завершення ознайомлювальної педагогічної практики. Підведення підсумків практики відбувається відповідно до вимог, передбачених силабусом ознайомлювальної педагогічної практики.

Загальна оцінка за практику вноситься у відомість обліку успішності здобувача, в індивідуальний навчальний план студента.

Здобувачеві, який не виконав програму навчальної ознайомлювальної педагогічної практики з поважних причин, може бути надане право на проходження практики в інший термін за визначених умов.

VIII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Гордієнко Ю. А., Гусак Л. Є. Практика толерантної англомовної комунікації : методичні рекомендації. Луцьк, 2017. 176 с.
2. Гордієнко Ю. А., Домальчук Л. Методи ефективного інклюзивного навчання в освітніх закладах. Теоретичні та практичні аспекти створення інклюзивного освітнього середовища на заняттях з іноземної мови : зб. матер. наук.-метод. сем. (м. Луцьк, 19 травня 2022 р.) / упоряд.: Н. П. Яцишин. Луцьк, 2022. С. 8–12.
3. Гордієнко Ю. А. Виправлення помилок на заняттях з іноземних мов у ЗВО. Пріоритети германської та романської філології: збірник матеріалів XVI Міжнародної наукової онлайн-конференції, 7-8 жовтня 2022 року. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. С. 15–17.
4. Гордієнко Ю., Приходько С. Різноманітні підходи до планування уроку англійської мови у ЗЗСО. Актуальні питання вивчення германських, романських і слов'янських мов і літератур та методики викладання іноземних мов: зб. тез доповідей Міжнар. наук. конф. (21–22 червня 2024 р.). Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2024. С. 67–69.
5. Гордієнко Ю. А. Технологія «перевернутого навчання» англійської мови у ЗВО. Інновації в освіті: закономірності, тренди, потреби: збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції. 28 березня 2023 року [Електронний ресурс] / [редкол. І. О. Кучинська та ін.]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. С. 143–147.
6. Гордієнко Ю. А., Семенюк Т. П. Тренінг «Навчаємось педагогічної толерантності»: змістові та методичні особливості імплементації у навчальний процес ЗВО. Актуальні питання іноземної філології. Луцьк, 2019. № 11. С. 47–52.
7. Гордієнко Ю. А. Тренінг «Навчаємось педагогічної толерантності» : методичні рекомендації. Луцьк, 2017. 60 с.
8. Гусак Л.Є., Гордієнко Ю.А., Микитюк І.О. Професійна компетентність магістра як майбутнього викладача. «Наука і техніка сьогодні» (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Фізико-математичні науки», Серія «Техніка»): журнал. 2023. № 9(23) 2023. С. 305–320.

9. Коць М. О. Психолого-педагогічна практика : методичні рекомендації до вивчення освітнього компонента. Луцьк : ВНУ імені Лесі Українки, 2024. 26 с.
10. Осіпова В. О., Гордієнко Ю. А. Навчання письму здобувачів ЗЗСО на уроках англійської мови. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми та перспективи розвитку науки та освіти України в особливих умовах євроінтеграції» 3-4 травня 2023 року. Вінниця, 2023. С. 51–53.
11. Супрун М., Гордієнко Ю. Використання ІКТ у процесі навчання англійської мови при підготовці студентів гуманітарних спеціальностей. Актуальні питання гуманітарних наук: Міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич, 2021. Вип. 39. Т.3 С.233–239.
12. Bates, A. W. (2022). Teaching in a digital age: Guidelines for designing teaching and learning (3rd ed.). Tony Bates Associates Ltd. 2022. <https://pressbooks.bccampus.ca/teachinginadigitalagev3m/>
13. Hordiienko Yuliia Personalisation in ESL Teaching. Актуальні питання вивчення германських, романських і слов'янських мов і літератур та методики викладання іноземних мов: зб. тез доповідей Міжнар. наук. конф. (21–22 червня 2024 р.). Вінниця: ДонПУ імені Василя Стуса, 2024. С. 65–67.
14. Mykhailo Yatsyshyn, Nataliia Yatsyshyn, Yuliia Hordiienko, Olha Melnychuk, Tetiana Semeniuk, Lina Sorokina. Innovative aspects of encouraging intercultural communication in native and foreign languages whilst training students of humanities in higher educational institutions (on the example of philological, pedagogical and legal training programmes). *AD ALTA Journal of Interdisciplinary Research*. 2021. Issue 1, special XVIII. P. 21–25.
15. Larsen-Freeman Diane, Anderson Marti. Techniques and Principles in Language Teaching. Third Edition. Oxford University Press. 2015. 252 p.
16. Richards Jack C, Rodgers Theodore S. Approaches and Methods in Language Teaching. Third Edition. Cambridge University Press. 2014. 410 p.
17. Marianne Celce-Murcia, Donna M. Brinton, Marguerite Ann Snow, David Bohlke. Teaching English as a Second or Foreign Language. Fourth Edition. National Geographic Learning. HEINLE CENGAGE Learning. 2014. 708 p.

Інтернет ресурси

<https://www.britishcouncil.org/>

<http://www.tesol-ukraine.com/>

<https://americancouncils.org.ua/en/>

<https://prometheus.org.ua/>

<https://www.coursera.org/>

<https://ed-era.com/>

<https://ua.usembassy.gov/education-culture/regional-english-language-office/>

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ
УКРАЇНКИ

Кафедра практики англійської мови
Факультет іноземної філології

ЗВІТ
про проходження
ознайомлювальної педагогічної практики
здобувача освіти ... групи
галузі знань «01 Освіта»
спеціальності «014 Середня освіта»
освітньо-професійної програми «Середня освіта. Англійська мова»
факультету іноземної філології
Волинський національний університет імені Лесі Українки
ПІБ здобувача освіти _____

М.П. _____
Директор КЗЗСО «Луцький ліцей № 2 Луцької міської ради»

У додатках розміщено рекомендовані зразки оформлення психолого-педагогічних спостережень, які можуть бути змінені та уточнені керівником практики.

Додаток Б

Знайомство з навчальним закладом

Директор _____

Педагог-організатор _____

Психолог _____

(ПІБ заповнюється повністю)

1. Короткі відомості про навчальний заклад (адреса, кількість учнів, кількість вчителів тощо):

2. Основні завдання в роботі навчального закладу:

3. Можливі труднощі, проблеми у навчально-виховній роботі:

4. Інформація про клас, до якого прикріплений здобувач освіти (вказати клас):

- а) класний керівник (ПІБ) _____
б) у яку зміну навчається _____
в) кількість учнів _____

5. Основні напрямки виховної роботи з дитячим колективом:

6. Можливі проблеми у роботі з учнями:

Аналіз розкладу уроків у визначеному класі

Сучасними науковими дослідженнями встановлено, що найвища активність розумової діяльності у дітей шкільного віку припадає на інтервал з 10 до 12 години. Цей час характеризується найбільшою ефективністю засвоєння матеріалу при найменших психофізичних затратах організму.

Тому в розкладі уроків для учнів середнього і старшого віку предмети, що вимагають значного розумового напруження, повинні проводитися на 2, 3, 4 уроках.

Неоднакова розумова діяльність учнів і в різні дні навчального тижня: її рівень зростає до середини тижня і залишається низьким на початку (понеділок) та в кінці (п'ятниця) тижня.

Тому розподіл навчального навантаження протягом тижня повинен бути таким, щоб найбільший його обсяг припадав на вівторок, середу. На ці дні у шкільний розклад необхідно виносити предмети, які потребують великого розумового напруження або ті, які не вимагають значного навантаження, але у більшій кількості, ніж в інші дні тижня.

Вивчення нового матеріалу, контрольні роботи найкраще проводити на II-IV уроках дня посеред тижня.

Предмети, які вимагають значних затрат часу для виконання домашніх завдань, не повинні групуватися в один день у розкладі занять.

Необхідно проводити оцінку розкладу уроків. Для цього пропонується використовувати методика, розроблену Н. П. Гребняком і В. В. Машиністовим (1993 р.). За цією методикою кожен навчальний предмет має різний бал складності:

Геометрія - 6.

Алгебра - 5,5.

Іноземна мова - 5,4.

Хімія - 5,3.

Фізика - 5,2.

Біологія - 3,6.

Українська мова - 3,5. Українська література -1,7.

Історія -1,7.

Фізкультура, трудове навчання, музика, образотворче мистецтво, креслення - 1.

При правильно складеному розкладі уроків найбільша кількість балів за день у сумі усіх предметів повинна припадати на вівторок і (або) середу.

Для учнів молодшого і середнього віку розподіляти навчальне навантаження в тижневому циклі слід таким чином, щоб його найбільша інтенсивність (по сумі

балів за день) припадала на вівторок і середу, в той час як четвер був дещо полегшеним днем.

Розклад складено неправильно, коли найбільше число балів за день припадає на перший та останній робочі дні тижня або коли воно однакове у всі робочі дні.

Експертиза розкладу занять

Параметри експертизи розкладу навчальних занять

Оцінка 0 1 2

- А. Максимально допустимо навантаження учнів.
- Б. Розподіл максимально допустимого навантаження щодо віку учнів.
- В. Шестиденний навчальний тиждень для учнів 5-11-х класів усіх видів НЗ з поглибленим змістом предмета.
- Г. Тривалість уроку не перевищує 45 хвилин.
- Д. Початок занять не раніше 8-ї години.
- Є. Навчання класів з поглибленим змістом навчальних програм у першу зміну.
- І. Навчання класів початкової школи, 5-х класів, випускних класів у першу зміну.
- Ж. Наявність розкладу факультативних занять.
- З. Проведення факультативних занять у дні з найменшою кількістю обов'язкових уроків.
- К. Наявність 45-хвилинної перерви між останнім уроком та факультативними заняттями.
- Л. Відсутність здвоєних уроків для учнів 5-9-х класів, окрім уроків праці, фізкультури, уроків проведення контрольних та лабораторних робіт.
- М. Наявність динамічної паузи або уроків фізкультури після здвоєних уроків з основних та профільних предметів.
- Н. Чергування протягом дня та тижня для учнів старшого віку предметів фізико-математичного та гуманітарного циклів.
- О. Побудова розкладу з урахуванням ходу денної та тижневої кривої розумової працездатності учнів.
- П. Відповідність розподілу предметів протягом навчального дня ранговій шкалі складності предметів.
- Р. Відповідність часового інтервалу між уроками нормативним вимогам (10 хв. - маленька перерва, велика перерва після 2-х або 3-х уроків).

- 0 - не відповідає вимогам,
- 1 - частково відповідає,
- 2 - цілком відповідає вимогам.

К - кількість балів -

Максимальна кількість балів – 32.

Розклад вважається задовільним за умови наявності не менше 26 балів.

Ознайомлювальна педагогічна характеристика класу

Орієнтовна схема вивчення і написання характеристики класу включає:

1. Загальні відомості про клас (групу): кількість учнів (із них хлопців і дівчат), віковий склад, чи були з'єднання з іншими класами, зміна класних керівників тощо.
2. *Зміст і характер діяльності:*
 - а) *навчання:* загальна характеристика успішності й дисципліни: нагляд, контроль за оцінками окремих учнів, вимоги класного керівника до учнів, активу і всього класу, взаємодопомога, її форми і організація, дисципліна учнів класу на уроках та при виконанні домашніх завдань, негативні моменти в навчальній роботі (шпаргалки, підказки, списування);
 - б) *життя поза навчальними заняттями:* зацікавленість сучасними проблемами розвитку українського суспільства, політичних подій, розвитку держави, музики, мистецтва, літератури, спорту, колекціонування тощо; виявлення цих інтересів у класі (читацькі конференції, відвідування театру, кіно, обговорення побаченого, походи, екскурсії, тощо), участь класу в суспільному житті;
 - в) *інші види діяльності* (типові ігри, праця, художня самодіяльність, образотворче мистецтво, спорт тощо); зв'язок з іншими класами (групами), організація, форма його вираження; вплив на клас батьківського активу.
3. *Керівництво класом (групою) і його організація:*
 - а) актив класу (групи): староста і його робота, організаторські здібності, турбота про окремих учнів, ставлення до громадської думки, особливості стосунків між учнями;
 - б) наявність у класі (групі) неформальних лідерів, їх особливості та засоби впливу на клас, ставлення до них активу, наявність «відкинутих», причини відчуженості та можливі шляхи зміни ставлення до них однокласників (одногрупників);
 - в) система ставлень всередині класу, ступінь їх міцності, орієнтацій на єдність класу, вияв взаємної вимогливості, чуйності, дружньої турботи, взаємодопомоги, гуманізму, поваги, милосердя; наявність або відсутність групувань, їх внутрішня основа і міра зацікавленості у спільних справах класу (групи), критика і самокритика; особливості стосунків між хлопчиками і дівчатками, прояви приятелювання і дружби між окремими учнями, внутрішня основа цих стосунків, емоційне задоволення чи незадоволення від них учнями класу (групи).
4. *Особливості роботи класного керівника і його вплив на клас (групу):* організаторські здібності, знання психології школярів, їх інтересів, загальний стиль керівництва тощо; ставлення класу до класного керівника, його авторитет серед учнів.
5. *Рівень розвитку класу(групи):* спрямованість, організаційна, вольова, інтелектуальна та емоційна єдність, підготовленість до спільної діяльності тощо.
6. Аналіз конкретних прикладів впливу класу на особистість того чи іншого учня і особистості на клас (групу).

7. Визначення основних недоліків в організації життя класу і конфліктів між його членами, шляхи їх подолання; характер загального емоційного клімату в класі: бадьорий, життєрадісний, інертний, напружено-нервовий тощо.

8. Загальні висновки про рівень розвитку класу (групи).

Примітка: кожне положення психолого-педагогічних характеристик має бути підтверджене прикладами на основі проведених спостережень.

► *Під час написання характеристики класу необхідно використовувати такі методи дослідження:*

- спостереження за поведінкою дітей на уроках і перервах;
- бесіда з членами дитячого колективу, вчителями;
- методика соціометрії, методика діагностики міжособистісних відносин Т. Лірі, методика групової оцінки особистості – обов'язкове використання 2-3 методик з наведеним листів опитування, результатів та аналізом отриманих даних (Додаток 3).

Ознайомлювальна педагогічна характеристика учня

План складання Ознайомлювальної педагогічної характеристики учня

I. Загальні відомості про учня

2. Анкетні дані (прізвище, ім'я, по батькові; дата народження, клас (якщо клас спеціалізований, зазначити)).
3. Відомості про стан здоров'я (наявність хронічних захворювань, особливості функціонування нервової системи (швидко стомлюється після тривалого навантаження, не стомлюється).
4. Успішність (середній бал, зазначення предметів, з яких найвищі бали, найнижчі; зазначення предметів, до яких учень відчуває інтерес, а також найскладніші для нього предмети).
5. Позашкільні заняття (відвідування гуртків, секцій і т.д.).
6. Особливості сімейного виховання.

II. Прояв особистісних якостей у поведінці учня

- 1) Спрямованість інтересів (суспільна активність, працьовитість, відповідальність, ініціативність, організованість, допитливість, акуратність).
- 2) Ставлення до людей (колективізм, чесність, правдивість, справедливість, товарищескість, почуття товариства, чуйність, ввічливість, тактовність).
- 3) Ставлення до себе (скромність, впевненість у собі, самокритичність, уміння розраховувати свої сили, прагнення до успіху, першості, самоконтроль).
- 4) Ставлення дитини до колективу (авторитет дитини в колективі, товарищескість і розуміння товаришів, ставлення до негативних соціально - психологічних явищ у колективі тощо).
- 5) Положення учня в класі (авторитет у класі, лідерські якості).

III. Особливості психічних процесів і емоцій

1) Увага на уроках:

- а) завжди легко і швидко зосереджує свою увагу на поясненні вчителя; ніколи не відволікається на уроці, помилок через неуважність на уроці не робить;
- б) досить уважно слухає пояснення вчителя; відволікається рідко; іноді трапляються помилки в роботах через неуважність;
- в) не завжди уважно слухає пояснення вчителя; періодично відволікається, часто робить помилки через неуважність, але самостійно виправляє їх при перевірці;
- г) слухає досить уважно тільки у тому випадку, якщо йому цікаво, часто відволікається; постійно робить помилки через неуважність, при перевірці не завжди виправляє їх;
- д) як правило, повільно і тяжко зосереджує свою увагу на уроці; мало що засвоює через постійні відволікання; робить багато помилок через неуважність і не помічає їх при перевірці.

2) Особливості пам'яті учня:

- а) при завчанні завжди попередньо розбирається у структурі і змісті матеріалу; але й матеріал, що вимагає механічного завчання, запам'ятовує легко;

- б) при завчанні може запам'ятати лише те, у чому попередньо розібрався; матеріал, що вимагає механічного запам'ятовування, дається важко;
- в) матеріал, що вимагає механічного завчання, засвоює дуже легко, досить 1-2 рази переглянути його; має звичку не розбиратися у структурі й змісті матеріалу, що заучується;
- г) при вивченні довго розбирається в матеріалі; при викладенні робить помилки за формою, але зміст викладає точно;
- д) для запам'ятовування матеріалу багаторазово механічно повторює його, не перебираючи і не осмислюючи, робить значеннєві помилки.

3. Характеристика мислення учня:

- а) швидко схоплює суть матеріалу, завжди в числі перших вирішує завдання, часто пропонує власні оригінальні рішення;
- б) досить швидко розуміє матеріал, швидше за інших вирішує завдання, іноді пропонує власні оригінальні способи вирішення;
- в) задовільно розуміє матеріал після пояснення в середньому темпі; зазвичай власних оригінальних рішень не пропонує;
- г) у числі останніх учнів уловлює суть пояснень учителя (викладача); відрізняється повільним темпом обмірковування й вирішення завдань; відрізняється повільним темпом обмірковування й вирішення завдань;
- д) розуміє матеріал після додаткових занять, украй повільно вирішує завдання, при вирішенні завдання сліпо використовує відомі «шаблони».

4. Емоційна реактивність учня:

- а) завжди емоційно реагує на будь-які життєві явища, його може схвилювати розповідь;
- б) звичайно емоційно реагує на життєві явища, але рідко що може схвилювати глибоко;
- в) рідко проявляє живу емоційну реакцію на події;
- г) жива емоційна реакція практично відсутня.

7. Характеристика загального емоційного тону школяра:

- а) постійно жвавий, дуже активний у всіх сферах шкільного життя, в усе втручається, береться за всі справи;
- б) жвавий, у міру активний у всіх сферах шкільного життя;
- в) жвавий, активний тільки у деяких сферах шкільного життя;
- г) у порівнянні з однокласниками менш активний і жвавий;
- д) практично завжди пригнічений, апатичний у всіх сферах шкільного життя, незважаючи на те, що здоровий.

8. Емоційна врівноваженість учня:

- а) завжди спокійний, у нього не буває сильних емоційних спалахів;
- б) зазвичай спокійний, емоційні спалахи дуже рідкісні;
- в) емоційно врівноважений;
- г) підвищена емоційна збудливість, схильний до бурхливих емоційних проявів;
- д) запальний, є частими сильні емоційні спалахи з незначних приводів.

Під час написання характеристики необхідно використовувати такі методи дослідження:

- вивчення документації навчально-виховного закладу;
- співбесіди з дитиною, викладачем, батьками, однокласниками;
- спостереження за її поведінкою на заняттях і перервах;
- психодіагностика (методика Г. Айзенка - БРР, методика діагностики комунікативної установки В. В. Бойко, тривожності Спілбергера та Ханіна, методика діагностики рівня емпатійних здібностей В. В. Бойко, методика «Карта інтересів» та ін.) - обов'язкове використання 2-3 методик з наведенням листів опитування, результатів та аналізом отриманих даних.

Для здійснення характеристики класу та учня рекомендовано використати анкету із Додатку 3.

Додаток 3

Анкета «Соціометрія»

Мета: визначити соціометричний статус кожного учня в системі міжособистісних стосунків у класному колективі.

Вік учнів: від 10 років.

Обладнання: роздруковані бланки анкети, ручки чи олівці.

Інструкція:

Після того, як кожен учень отримає бланк анкети, з ними проводиться короткий інструктаж. На першу частину анкетних питань діти дають відповіді, спираючись на вже набутий власний досвід та свої почуття. Щодо другої частини учням пропонують зробити три вибори за такими **соціометричними критеріями**:

2.0) для виявлення емоційного лідера (учня, який сприяє створенню в

2.1) класі належного психологічного клімату);

2.2) для виявлення інструментального лідера (учня, який зорієнтований на діловий бік життя класу).

Обробка отриманих результатів

За отриманими відповідями підраховується сума виборів, що її набрав кожен учень класу, за кожним критерієм складається соціоматриця, і на основі її аналізу визначається статус дитини, виходячи з таких показників:

6 та більше виборів – «зірка»;

3–5 виборів – «популярний»;

1–2 вибори – «занедбаний»;

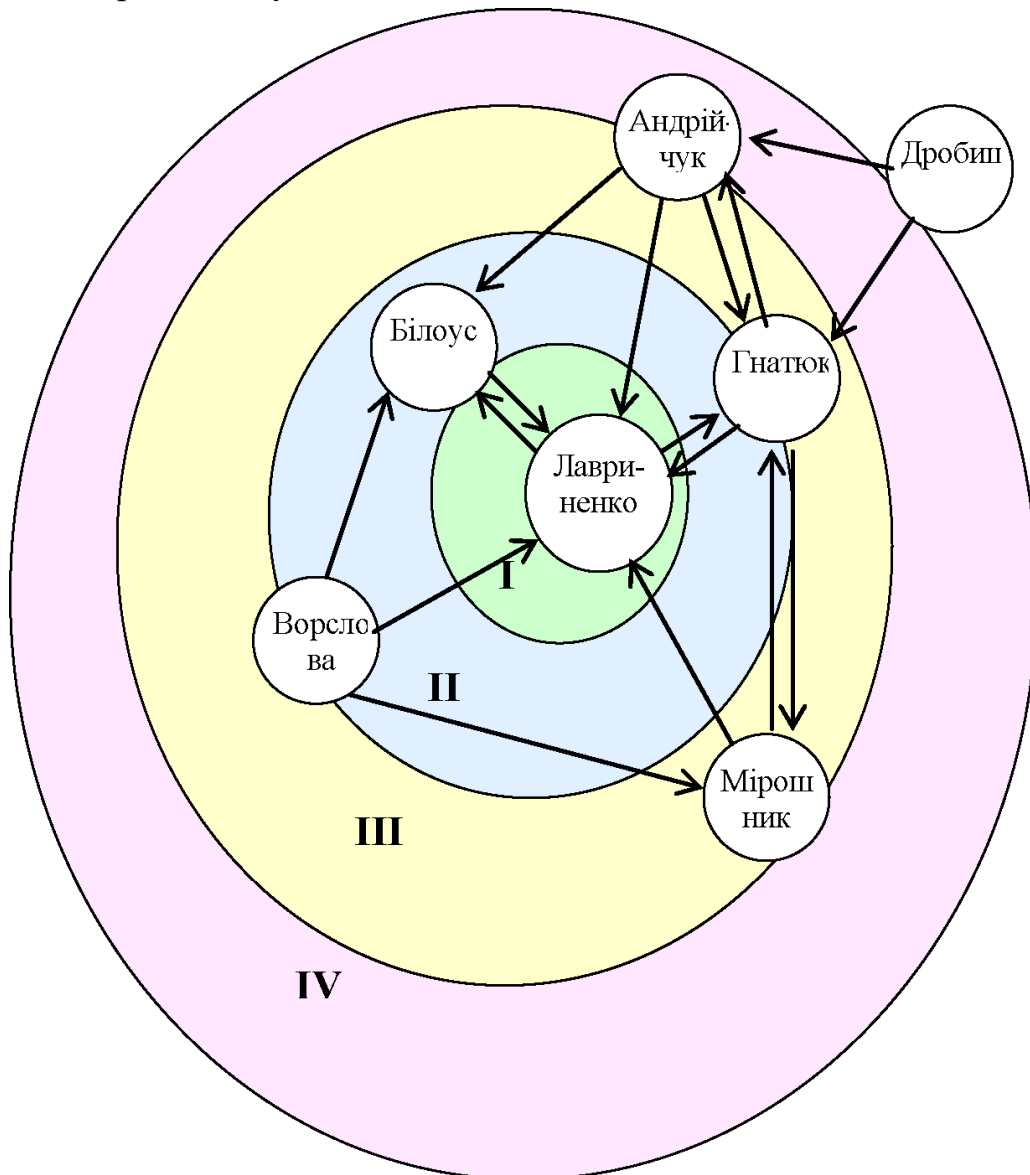
0 виборів – «ізольований».

Зразок заповнення соціоматриці:

Кого вибрав / Хто вибрав	Андрійчук	Білоус	Ворслова	Гнатюк	Дробиш	Лавриненко	Мірошник	і	т.	д.
Андрійчук		*		*		*				
Білоус			*			*				
Ворслова		*				*	*			
Гнатюк	*					*	*			
Дробиш	*			*						
Лавриненко		*		*						
Мірошник				*	*					
Кількість виборів:	2	3	1	4	0	6	2			

На основі соціоматриці можна побудувати соціограму, яка надає можливість наочно представити соціальний статус учнів класу.

Соціограма класу:

Кожна окружність соціограми має певне значення:

I. Внутрішнє коло - це «зона зірок», до якої увійшли лідери, які набрали максимальну кількість виборів.

II. Друге коло - це «зона прийнятих» або «популярних», до якої увійшли учні, які набрали виборів вище середнього (3-5).

III. Третє коло - це «зона неприйнятих, занедбаних», до якої увійшли учні, які набрали виборів нижче середнього.(1-2).

IV. Зовнішнє коло - це «зона ізолюваних», це ті учні, які не отримали жодного вибору. Соціограма наочно представляє наявність угруповань у класі та взаємовідносини між ними й окремими учнями.

Бланк анкети «Соціометрія»

Дата заповнення: _____ Клас _____

Прізвище, ім'я: _____

1.1. Що ти вважаєш найважливішим в школі?

1.2. Який день тижня тобі подобається найбільше ? _____
Чому?

1.3. Що тебе найбільше цікавить у школі?

1.4. Чим би тобі хотілося займатися у вільний час?

1.5. Якби була можливість обирати, то в якому класі ти б хотів(-ла) зараз навчатися? _____

Чому?

1.6. Які твої улюблені заняття?

1.7. Що у школі для тебе є найнеприємнішим?

1.8. Як ти навчаєшся?

1.9. На кого з однокласників за успішністю тобі хотілось би бути схожим(-ою)?

Чому?

2.0. З ким би ти хотів(-ла) сидіти за партою?

або _____

або _____

2.1. Кого з учнів свого класу ти запросив(-ла) би до себе на день народження?

2.2. До кого з учнів свого класу ти звернешся по допомогу, якщо не зможеш розв'язати якусь задачу? _____

Анкета «Самооцінка»

№	Перелік якостей та здібностей	Оцінка
1	Розум.	
2	Зовнішність.	
3	Чесність.	
4	Уміння бути гарним товаришем.	
5	Упевненість у собі.	
6	Доброта.	
7	Справедливість.	
Загальна кількість балів:		
Висновок:		

Разом із «Соціометрією» подається **анкета самооцінки**.

Мета анкети самооцінки: визначити, як дитина в цілому сприймає саму себе: позитивно, негативно, нейтрально.

Інструкція: « Оцінюйте свої якості та здібності за 10-бальною шкалою, де
0 балів - відсутність цієї якості або здібності
10 балів - максимальний рівень прояву цієї якості

Перелік якостей та здібностей:

1. Розум.
2. Зовнішність.
3. Чесність.
4. Уміння бути гарним товаришем.
5. Упевненість у собі.
6. Доброта.
7. Справедливість.

Обробка результатів:

Бали, які отримують за кожне твердження додають. При цьому:

- 0–20 балів – негативне сприймання;
- 21–40 балів – нейтральне сприймання;
- 41–60 балів – позитивне сприймання.

Додаток К

Аналітична характеристика сайту школи.

Знайти в Інтернеті офіційний сайт навчального закладу. Знайомлячись із ним, звернути увагу на зручність для огляду, інформативність і дизайн. Опишіть свої враження та зробіть висновки.

Додаток Л

Виконання завдань психолога та класного керівника або педагога-організатора позакласної та позашкільної роботи

В описовій формі вказати, які саме завдання чи доручення отримав здобувач освіти; як виконував, та результат.

Додаток М

Психолого-педагогічний аналіз уроку (ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ)

Тема: _____

Зміст уроку

Методи і засоби навчання, які було використано вчителем _____

Основні види контролю, які були застосовані на уроці:

Характеристика діяльності учнів на уроці

Виявлення інтересу та уваги при вивченні нового матеріалу:

Активність на етапі засвоєння та закріплення нових знань (чи знають студенти етапи уроку?):

Дисципліна протягом всього уроку: _____

Характеристика діяльності вчителя на уроці

Особливості мови вчителя (виразність, емоційність та інше):

Дотримання педагогічного такту:

Як було враховано вікові та індивідуальні особливості дітей

Підсумок уроку

Сильні сторони:

Що можна було б змінити в уроці:

Аналіз виховного заходу, що провів Здобувач освіти

Тема виховного заходу: _____

Мета: _____

Педагогічна обумовленість теми (чому цей виховний захід проводиться в цьому класі, його відповідність інтересам та віковим особливостям дітей):

Організація підготовки дітей до цього заходу (ступінь участі дітей, оформлення заходу та приміщення, використання наочних і технічних засобів)

Зміст і методика проведення виховного заходу

- відповідність змісту заходу поставленій меті:

- пізнавальна та виховна доцільність підбраного матеріалу:

- емоційна насиченість, зацікавленість дітей темою та участю у виховному заході, активність:

• прийоми та методи, використані впродовж виховного заходу, їх відповідність віковим особливостям дітей, рівню їхнього розвитку:

• зв'язок питань, які обговорюються, з проблемами групи, школи, сім'ї, суспільства:

Індивідуальні особливості вчителя, який проводить виховний захід (емоційність, уміння володіти голосом, мімікою, жестами, контакт з учнями, комунікативність, впевненість у собі, уміння приймати правильні рішення в нестандартних ситуаціях):

Специфіка професійної самопрезентації вчителя (вміння викликати симпатію, довіру, соціально-психологічні очікування учнів та ін.):

Педагогічна доцільність виховного заходу, його значення для подальшого розвитку колективу та окремих учнів, для вдосконалення міжособистісних стосунків у колективі:

Зауваження, пропозиції:

Щоденник психолого-педагогічних спостережень

СПИСОК ДІТЕЙ

№ п/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Коротка характеристика поведінки на уроках та в позаурочний час

Таблиця. Схема щоденника-спостережень

15.02.2023	6-А клас, урок біології, вчитель Кушнір І.І.	особливості уваги окремих учнів	увага стійка, на уроці переважала мимовільна увага
16.02.2023	7-Б клас, вчитель Мирошніченко С.П., Урок історії.	спостереження етапів уроку. Поведінка учителя на уроці.	1. На початку уроку вчитель привітався, перевінив наявність учнів. 2. Після організаційної частини перевінив наявність та якість виконання домашніх завдань. 3. Актуалізацію опорних знань вчитель провів у формі бесіди. 4. Під час пояснення нового матеріалу вчитель активно використовував наочність. 5. Далі учні виконували завдання, вчитель надавав їм допомогу. 6. В кінці уроку вчитель підвів підсумки успіхів учнів, оголосив оцінки, повідомив домашнє завдання. Учитель на уроці тактовний, досконало володіє матеріалом, приділяє увагу усім учням. Учні активно співпрацювали з учителем.

Зміст записів у щоденнику може бути розміщений як у вигляді таблиці, так і звичайним текстом зі збереженням визначеного у таблиці змісту.

Самоаналіз результатів ознайомлювальної педагогічної практики

Ознайомлювальна педагогічна практика стала для мене

Для мене було відкриттям

Моя самостійність виявилася в

Найцікавішим було

Я навчився (навчилась)

Мої пропозиції

Здобувач освіти _____ групи

факультету (інституту) _____

ВНУ імені Лесі Українки

ПІБ _____

підпис _____